

Hol van a Buddha?

Ez a visszaemlékezés egy videofelvételen rögzített beszélgetés alapján készült, melyet Yamuna, Pápádzsi orvos követője barátjával, Prem Nathal folytatott nem sokkal Pápádzsi mahászamádhija után.¹

Csütörtökön – ekkor Pápádzsi harmadik napja volt kórházban – egész délután a szobájában maradtam. Előtte való nap csak rövid időre engedtek be hozzám, de aznap egész délután bent maradhattam. Azt kértem Pápádzsától, hogy sokat köhögjön, hogy kijöjjön a nyálka a tüdejéből, és tudjon lélegezni. Ő így is tett.

Miután némi időt együtt töltöttünk, egyszer csak valami szemmel láthatóan fontos dolgot akart mondani. Ez valahogy úgy hangzott: „Búlalalalába.” Nem volt érthető. Nyilvánvaló volt, hogy valamit mondani akart nekem, de én egyszerűen még a szájáról sem tudtam leolvasni, hogy mit. Pedig többször is megpróbálta.

Ekkor behívtam Dzsótí². Azt mondtam az ápolónőnek: „Talán maráthi nyelven beszél.” Tudtam, hogy Pápádzsi nem maráthiul beszélt, de így Dzsótínak is lehetősége nyílt látni őt. Dzsótí be is jött, és némi időt Pápádzsival töltött. Pápádzsi megismételte a mondatot, de egyikünk sem értette. Dzsótí adott neki egy kis mézet és aszalt gyümölcsöt, de ő alig evett. Ezután Dzsótínak ki kellett mennie.

Pápádzsának újra légzési nehézségei támadtak. Az ápolók felemelték egy kicsit az ágya támláját, de ennek ellenére egyre nehezebben lélegzett. Én az ágya mellett ültem, és fogtam a kezét. Noha igen nehezen lélegzett, levette magáról az oxigénmaszkot.

„Mi lesz most?” – gondoltam magamban. Nem mozgatta a jobb karját, csak a vállát, és olyan volt, mintha nem érezné teljesen a karját. Azt sem láttam, hogy akár egy kicsit is mozgatta volna a jobb lábát. Azt gondoltam magamban: „Mi lesz akkor, ha Pápádzsi jobb oldalára megbénult? Újra intubációt fognak alkalmazni, és lélegeztetőgépre teszik?” Olyan sok komplikáció merülhet fel, amikor egy idős embert hosszabb ideig lélegeztetőgépre kapcsolnak! Nagyon komoly jel volt, hogy Pápádzsának újabb asztmarohama kezdődött. Tudtam, hogy nem akar egy ilyen testben maradni. Hatalmas súllyal nehezedett rám a kérdés: „Mi lesz?”

Pápádzsi újra meg újra ugyanazt a mondatot próbálta mondani nekem. Azon igyekezett, hogy eltávolítsa az oxigénmaszkját, kihúzza az infúziót és az orrszondát. Az a határozott benyomásom támadt, hogy „Nem akarja többé a kezelést. Teljesen bizonyos afelől, hogy nem akarja.”

¹ Forrás: Roslyn Moore: *Meeting Papaji*. DO Publishing, Mendocino, 1999. 189–195. o. A fordítást a szöveg 2007-ben, Yamuna által javított változata alapján készítette: Malik Tóth István.

² Pápádzsi egyik segítője. (A ford.)

Kimentem Bharat Mitráért.³ Kint ült a többiekkel, akik eljöttek a kórházba. Sokan jöttek éjszaka, és még többen nappal. Azt akartam, hogy bejöjjen velem, és ő is szemtanúja legyen annak, hogy Pápádzsi nem akarja a kezelést, hiszen ennek számos következménye lenne. Sőt, talán ő megérti majd azt a mondatot is, amit én nem értettem.

Amikor valakit szélütés ér, afázia léphet fel, vagyis tökéletesen tudja, mit akar mondani, de mások nem értik meg, mert nem tudja megfelelően formálni a szavakat. Az egyértelmű volt, hogy nagyon fontos, amit mondani szeretett volna. Kimentem tehát, és így szóltam Bharathoz: „Gyere be, kérlek. Pápádzsi mindenáron mondani akar valamit. Talán te érted, mit.” Bharat Mitra is felvette a zöld kórházi ruhát, majd bementünk.

Amikor beléptünk, Pápádzsi feküdt, és Prabash, aki korábban jött be velem, az ágya mellett állt. Pápádzsi felemelkedett, és hirtelen ránk nézett – teljesen élénken, teljesen összeszedetten –, majd így szólt: „HOL VAN A BUDDHA?” Egészen megdöbbsentem. Mindez idáig orvosi szituáció volt, de most hirtelen hozzánk szólt.

Bharat valami olyasmit válaszolt, hogy: „Azt mondtad: »Hol van a Buddha?«” Megismételte a kérdést, hogy biztos legyen benne, mire Pápádzsi így felelt, ezúttal tisztán hallhatóan: „HOL VAN A BUDDHA?”

Képtelen vagyok leírni annak a pillanatnak az intenzitását. Egyszerre csak tudtam, hogy ez az a pillanat, amelyre felkészített bennünket. Ez az a pillanat, amelyre az egész életünk előkészület volt. Ez az a pillanat, amelyet nem szabad elszalasztani. Némi nyugtalanság lett úrrá rajtam, mert tudtam: „Ez az. Innen nincs visszatérés.”

Pápádzsi olyan erővel beszélt, ahogy soha nem hallottam még, sem szatszangon, sem amikor négy szemközt beszélt velem. Teljesen egyhegyű volt. Nem tudtam, honnan merítette az erőt ehhez, mert a teste látszólag igen nehezen lélegzett, és alig tudta egyenesen tartani magát.

A tekintete a teljes ürességből nézett ránk, és teljesen nyugodt volt. Pápádzsi sürgetően újra megkérdezte: „Hol van a Buddha?” Prabash fogta Ramana Maharsi képét, amely a ventilátoron állt, és megmutatta neki. Ő elutasította, és megkérdezte: „Hol van a Buddha?” Semmi sem felelt meg neki. Bharat Mitrára nézett. „Hol van a Buddha?” Bharat Mitra elcsendesedett, majd leborult Pápádzsi előtt.

Ezután nekem szegezte a kérdést: „Hol van a Buddha?” E pillanatban két dolog zajlott bennem, és próbálta elragadni a figyelmemet. Az orvosok arra vártak, hogy intubációt hajthassanak végre, és ez foglalkoztatott. De itt volt ez a pillanat, amelyet nem lett volna szabad elszalasztani. Válaszolni próbáltam hát. Azt hiszem, azt mondtam:

– Te vagy a Buddha.

Pápádzsi nagyon határozottan válaszolt:

³ Pápádzsi egyik legközelebbi tanítványa. (A ford.)

– HAGYD EZT!

Újra megkérdezte Bharatot, aki azt felelte: „Értem”, majd leborult megint. Ezután ismét engem kérdezett. Többször megismételte:

– Hol van a Buddha?

Újabb válasszal rukkoltam elő, amely valahogy így hangzott:

– A Buddha itt van.

– MENJ KI! – vágta rá Pápádzsí, és a kezével sajátos mozdulatot tett, mintha elmozdított volna valamit. Ezzel a mozdulattal egy fátylat húzott el a szívemről. Hirtelen lehetővé vált számomra, hogy egyszerűen csak hagyjam a csendnek, hogy legyen. Véget ért a vívódás, hogy mit tegyek, hogy miként lesz tovább. Minden feltárult úgy, ahogy folyamatosan feltárul, és semmit sem kellett megváltoztatni. Ezzel hatalmas békesség és öröm jelent meg bennem.

Leborultam Pápádzsí előtt, és így szóltam:

– Értem.

Lehunytam a szemem, ő pedig így szólt Bharathoz:

– Sohasem kell ismerned a Buddhát. Sohase ismerd a Buddhát! Fogadd magadba!

Sokáig nézték egymást. Pápádzsí ezután felém fordult, és azt mondta:

– Fogadd magadba!

Ekkor a sürgető érzés elhagyta, és visszafeküdt az ágyra.

Újra jelezte, hogy nem akarja a kezelést. Kihúzott valamit, talán az infúziót. Ebben a pillanatban ébredtem újra tudatára az orvosoknak.

Bharat megkérdezte tőle:

– Pápádzsí, akard újra a gépet? A gép nélkül a légzés meg fog állni.

Pápádzsí nagyon gyengéden és hatalmas együttérzéssel nézett rá, és csak annyit mondott: „Bász”, amely annyit tesz, „Elég”.

Az orvosok kissé közelebb húzódtak. Nyilvánvaló volt, hogy tenni akarnak valamit. Mindeközben Pápádzsí igen nehezen lélegzett, és elkékült a szája. Bharat így szólt a fiatal orvoshoz, aki az ágyhoz lépett:

– Kérem, adjon egy percet. Biztos vagyok benne, hogy sikerül meggyőznöm őt, hogy folytassa a kezelést.

Igazából arról volt szó, hogy szerettünk volna egyedül lenni vele, orvosok nélkül. Az orvosok és Prabash kimentek. Pápádzsí megfordult, arccal az ágy jobb oldala felé, mire Bharat nagyon közel hajolt hozzá, és megkérdezte:

– Pápádzsí, akard a gépet? Akarsz bármilyen kezelést?

Pápádzsí felemelte a karját, átölelte Bharat vállát, és közelebb húzta őt magához. Bal kezébe fogta Bharat jobbját, és határozottan megszorította. Nagyon szelíden annyit mondott: „Bász.”

Nem küzdött, nem mozdult. Csak úgy volt, ahogy van. Ez a test nem volt többé megfelelő számára, ezért arra készült, hogy elhagyja. Megfogtam a kezét, mire ő megszorította az enyémet. A szemébe néztem, és megkérdeztem:

– Pápádzsí, bász?

– Bász – felelte gyöngéden.

Bharat mondta neki, hogy rengetegen vannak kint, s hogy akar-e látni bárkit is. Neveket is felsorolt. A válasz újra csak annyi volt:

– Bász.

Tudtam, hogy az orvosok hamarosan bejönnek, de nem számított. A fiatal orvos be is lépett, és azt mondta:

– Tennünk kell valamit.

Bharat így felelt neki:

– Ő a Mesterünk, és ő egy dzsivan mukta [életében megszabadult]. A legmagasabb rendű tanítást mondta el az imént. Biztosíthatom afelől, hogy tökéletesen magánál van, és egyértelműen kijelentette nekünk, hogy nem akarja a gépet. Nem szeretne semmilyen további kezelést. Kérem, tartsák tiszteletben a kívánságát!

Én azt mondtam az orvosnak:

– Magam is intenzív osztályos orvos vagyok. Nagyon is megértem önt, de igen régóta élek már a Mesterem mellett, és nyilvánvaló, hogy nem akarja a kezelést. Tulajdonképpen már a kórházba sem akart bejönni.

Azt hiszem, a fiatal orvos megértette volna helyzetet, de belépett a felettese, és megkérdezte:

– Mi történik itt? Intubációt kell alkalmaznunk, és a lélegeztetőgépre kell kapcsolnunk a beteget! Kérem, hadd végezzük a munkánkat!

Egyértelmű volt, hogy nem tehetünk semmit. Az ő dharmájuk azt volt, hogy így cselekedjenek. Az is világos volt, hogy Pápádzsí teljesen átadta magát ennek. Ő annyit mondott, hogy „Bász”, de amit nekik meg kell tenniük, azt meg kell tenniük.

Kimentünk, és így szóltam Bharathoz:

– Mit tegyünk most?

– Ő majd elrendezi a dolgokat.

Elhagytuk az intenzív osztályt, és mindenkinek beszámoltunk róla, mit mondott Pápádzsí. Rendkívül boldogok voltunk. Számomra és Bharat számára Pápádzsí abban a pillanatban távozott. Azután már nem éreztem a szobában azt a mérhetetlen jelenlétét.

Pápádzsínak azelőtt soha nem voltak szívproblémái, de aznap éjjel három óra körül megállt a szíve, és elektromos fibrillációt alkalmaztak. Ez még kétszer megismétlődött az éjszaka folyamán. Számomra egyértelmű volt, hogy megállította a szívét, mert távozni akart. Ekkor azonban rendkívül erős gyógyszert adtak neki, hogy a szívritmusa szabályos és lassú legyen.

Az életjelei jók voltak. Amikor a gépek átveszik a szív és a tüdő munkáját, a test még sokáig funkcionálhat. Másnap tudtomra adták, hogy Pápádzsí tüdőgyulladást kapott, ezért még erősebb antibiotikumot adtak neki. Azon gondolkodtam, hogyan fogja tudni elhagyni a testét.

Szombat este bementem a vendégházban lévő szobámba, hogy lezuhanyozzak. Ellenállhatatlan vágyat éreztem arra, hogy egyedül legyek. Miután végeztem a zuhanyzással, mély átéléssel azt kántáltam: „Pápádzsí ki

dzsaj hó” (kb.: Győzelem Pápádsínak!). Úgy terveztem, hogy pár órát a szobámban maradok és pihenek, de hirtelen úgy éreztem, vissza kell térnem a kórházba.

Amikor odaértem, így szóltam Prabashnak:

– Menjünk, nézzük meg, mi történik.

Pápádsi szobájába lépve azt láttuk, hogy minden orvos az ágya körül áll.

Első pillantásra feltűnt, hogy eltömődött a vénás katéter, amelyben tíz gyógyszer, tíz cseppinfúzió találkozott, hogy a testébe kerüljön. Elmentem Bharatért, és amint beléptünk, láttuk a gépen, hogy Pápádsi szíve megállt.

Az orvosok elektromos fibrillációt és teljes újjáélesztést alkalmaztak. Bharat és én újra megkértük a főorvost, hogy hagyják elmenni Pápádsit. Először azt felelte:

– Ezt kell tennünk. Ez a kötelességünk.

Szívmasszázst alkalmazott, de valamiféle kegyelem folytán egy idő után abbahagyta. Pápádsi szíve még vert egy kicsit. Gyenge szív működést mutatott a monitor. Bharat Pápádsi jobb lábát fogta, én pedig a balt. Énekeltünk: „Óm Sánti. Dzsaj Pápádsi! Dzsaj Ramana! Dzsaj Arunácsala!” (Óm béke. Győzelem Pápádsínak! Győzelem Ramanának! Győzelem az Arunácsalának!) Pápádsi lassan elment. Ekkor a monitor megállt.

Amikor ez történt, hatalmas fény lépett a szobába. Hatalmas fény terjedt szét. Hatalmas boldogság. Még az orvosok is nagyon békések és boldogok voltak. Számukra nem volt sikeres a befejezés, de még így sem tudták leplezni örömeiket. A főorvos azt mondta nekem:

– Ha egy jógi el akarja hagyni a testét, mit tehetünk?

Megkérdeztük, hogy elvihetjük-e Pápádsi testét. Bharat hozzátette:

– Ha nem vihetjük el a testet a Szatszang Bhavanba,⁴ akkor hamarosan százával fognak jönni az emberek az önök intenzív osztályára.

Hamar intézkedtek tehát.

Pápádsi testét fehér ruhába bugyolálták, és feltették egy beteghordozóra. Azok, akik a kórházban váraoztak, csatlakoztak hozzánk, ahogy a kórházon keresztül áttoltuk a testet a kijáráshoz, és énekeltük: „Pápádsi ki dzsaj hó!” Pápádsi öröme, boldogsága és békessége sugárzott mindenkiből. Csodálatos látvány volt! Mindannyian eksztatikus örömet éltünk át. Pápádsi testét betettük a mentőautóba, és elvittük a Szatszang Bhavanba.

⁴ A ház, ahol Pápádsi a szatszangokat tartotta, vagyis ahol a látogatók felkereshették őt, és kérdéseket tehetek fel neki. (A ford.)